

Література

1. Zhuravlyova, A. (2021). Retrieved from https://ru.osvita.ua/blogs/80155/A.Zhuravleva:distsiplina_kanadskogo_onlayn-obucheniya (accessed 25 April 2021). (in Ukrainian).
2. Natsionalnyi zvit za rezultatamy mizhnarodnoho doslidzhennia yakosti osvity PISA-2018 / kol. avt.: M. Mazorchuk (osn. avtor), T. Vakulenko, V. Tereshchenko, H. Bychko, K. Shumova, S. Rakov, V. Horokh ta in. (2019). Ukrainnyi tsentr otsiniuvannia yakosti osvity. Kyiv : UTsOlaO, 439 s. Retrieved from https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf (accessed 30 April 2021). (in Ukrainian).

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6-2021-296-297>

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ МІЖНАРОДНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ PIRLS ДЛЯ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Тетяна Хорошковська-Носач

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Цінним джерелом інформації про якісні показники освіти в країні є міжнародні моніторингові дослідження, які систематично проводяться в багатьох країнах світу й об'єднують їх. Статтею 64 Закону України «Про повну загальну середню освіту» передбачена участь нашої держави в порівняльних дослідженнях TIMSS, PISA і PIRLS (Zakon Ukrainy, 2020).

Метою роботи є окреслення деяких аспектів міжнародного досвіду проведення моніторингу з прогресу в грамотності читання PIRLS задля прийняття рішення щодо реформування загальної середньої освіти України.

Окремі аспекти дослідження PIRLS висвітлювали у своїх наукових працях В. Баранова, Н. Бобак, Г. Ковальова, М. Кузнєцова, Н. Марочко, О. Мартинюк, С. Науменко, Т. Хорошковська та інші вчені.

З'ясовано, що в моніторингу PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) – дослідження якості читання та розуміння тексту випускників початкової школи – грамотність читання розглядається як здатність

розуміти та використовувати ті форми писемної мови, які потрібні суспільству й цінуються людиною. Учні можуть здобувати інформацію з текстів різних форм. Вони читають, щоб учитися, висловлювати свою точку зору, дискутувати як на уроках у школі, так і в повсякденному житті, а також для задоволення (Mullis & Martin, Michael (eds.), 2019: 6).

Зазначено, що дослідження PIRLS проводиться кожні 5 років, починаючи з 2001 року. Його мета – порівняти рівень і якість читання та розуміння тексту учнями початкових класів різних країн світу, а також виявити відмінності в національних системах освіти для вдосконалення процесу навчання читання.

У дослідженні PIRLS за допомогою тестів оцінюються два види читання (з метою придбання читацького літературного досвіду та з метою засвоєння і використання інформації) та чотири групи читацьких умінь: 1) знаходження інформації, заданої в явному вигляді; 2) формулювання висновків; 3) інтерпретування та узагальнення інформації; 4) аналізування й оцінювання змісту та мовних особливостей і структури тексту.

Констатовано, що в дослідженні, крім тестів для учнів 4-х класів, використовуються анкети для учнів, їхніх батьків, учителів та адміністрації закладів загальної середньої освіти. За допомогою анкет збирається інформація про учнів, їхні родини, роль читання в сім'ї, кількість книжок у домашній бібліотеці, ресурси, якими володіє сім'я, ставлення учня до школи й навчальних предметів, використання комп'ютера, відвідування бібліотеки, читання на уроках у школі та за її межами, інформація про демографічні характеристики вчителя (його стать, вік), особливості закладу освіти, у якому він працює, а також про деякі аспекти його роботи взагалі та в класі, у якому проводиться дослідження, зокрема та інша інформація. Значний блок питань анкети стосується навчання читати, а саме: організаційних форм роботи з учнями; підручників, які використовуються в освітньому процесі; засобів навчання; роботи з різними видами текстів; видів діяльності, спрямованих на розвиток навичок і стратегій розуміння текстів; використання на уроках комп'ютерів і книжок з класної бібліотеки; домашніх завдань і оцінювання результатів навчання учнів з читання та інших питань (PIRLS, 2016). Одержана з анкет інформація дозволяє виявити чинники, які впливають на рівень і якість читання учнів початкових класів.

З 2016 р. у дослідженні PIRLS уведено додатковий напрям ePIRLS, мета якого полягає в оцінюванні здатності учнів читати й інтерпретувати інформацію, розміщену в Інтернеті.

Виявлено, що в дослідженні PIRLS–2021 відбудуться певні зміни, порівняно з попередніми роками: моніторинг буде проводитися в цифровому (електронному) форматі, тобто за допомогою комп'ютера (PIRLS, 2021). Проте, країни-учасниці за бажанням можуть обрати й паперову версію дослідження.

Зроблено висновок, що аналіз матеріалів моніторингу PIRLS дає змогу фахівцям у галузі освіти приймати науково обґрунтовані рішення щодо реформування змісту освіти. Відповідно, участь України в міжнародному порівняльному дослідженні PIRLS має важливе стратегічне значення для розвитку освіти нашої держави. Вона дасть змогу порівняти рівень і якість читання та розуміння тексту учнями початкової школи в Україні та інших країнах, визначити чинники, що впливають на цей рівень, виявити відмінності в національній системі освіти й визначити її переваги та недоліки для удосконалення процесу навчання читання в закладах загальної середньої освіти України.

Ключові слова: порівняльне дослідження; моніторинг; якість освіти; грамотність читання; PIRLS.

Література

- I. Mullis, Ina V. S., and Martin, Michael O. (eds.). (2019). PIRLS 2021. Assessment Framework. Boston : Boston College. Retrieved from http://pirls2021.org/wp-content/uploads/sites/2/2019/04/P21_Frameworks.pdf. (in English).
- II. PIRLS 2016 Context Questionnaires. (n.d.). IEA. TIMSS & PIRLS. International Study Center. Boston College. Lynch School of Education. Retrieved from <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/questionnaires/index.html>. (in English).
- III. PIRLS–2021. (n.d.). Federal'ny`j institut ocenki kachestva obrazovaniya [PIRLS–2021. Federal Institute for Education Quality Assessment]. Retrieved from <https://fioco.ru/pirls-2021>. (in Russian).
- IV. Zakon Ukrainy «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu» (2020) [Law of Ukraine «On complete general secondary education» (2020)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463–20#top>. (in Ukrainian).